

Text
HENRI STIERLIN

Vedoucí projektu
VALERIA MANFERTO DE FABIANIS

Odpovědná redaktorka
LAURA ACCOMAZZO

Grafická úprava
PATRIZIA BALOCCO LOVISETTI

Henri Stierlin
SPH ENDEURS DE L'EMPIRE PERSE
Copyright © 2008 White Star S. p. a. - Italy

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without written permission from the publisher. White Star publishers is a registered trademark property of Edizioni White Star.

Translation © 2007 by Křižka Smoláčková
Czech edition © 2007 by Karconia Group, k. s.

Z francouzského originálu Sphendours de l'Empire Perse
(Éditions Grands Plans 2007) přeložila Křižka Smoláčková

Obálka navrhl Ivan Bieleš
Odpovědná redaktorka Petra Dvořáková
Technická redaktorka Martina Adlová
Číslované texty Jana Nováková
Vydala Karconia Group, k. s. - knižní klub v zájmu Univerzum
v Praze v roce 2007 jako první 3916. publikaci
První střížba 200
Vydání první
Současnostní typografie, s. r. o., Praha
Vytváření v Křižce

ISBN 978-80-242-1913-1

ÚVOD 8

KAPITOLA 1 18

KAPITOLA 2 36

KAPITOLA 3 60

KAPITOLA 4 76

KAPITOLA 5 98

KAPITOLA 6 134

KAPITOLA 7 164

KAPITOLA 8 190

KAPITOLA 9 214

KAPITOLA 10 234

KAPITOLA 11 256

CHRONOLOGIE 274

GLOSÁŘ
a REJSTŘÍK 276

FOTOGRAFIE
a PODĚKOVÁNÍ 279

KAPITOLA

1

ÚDOLÍ HALIL RÚD:
VÝZNAMNÁ KOLÉBKA KULTURY
20

SOUČASNÉ VÝKOPY
22

UMĚLECKÝ SLOVNÍK
24

MOTIVY
26

KOŘENY ZIKKURRATU
28

ZRALÉ UMĚNÍ
29

ŠÍŘENÍ VÝROBKŮ Z HALIL RÚD
29

OSUD SÚS
30

PROVINCIE SÚSIANA A ELAMITÉ
32

STŘÍBROTEPECTVÍ
33

ZIKKURRAT V ČÓGA ZAMBIL
(DÚR UNTAŠ)
34

KAPITOLA

2

KERAMIKA A DALŠÍ POKLADY
ÍRÁNSKÉHO SEVERU: AMLAŠ, MARLIK,
HASANLU A ZIWIJÉ
38

KRÁLOVSKÉ HROBY V MARLIKU
40

ÚLOHA HASANLU
52

NÁHODNÝ OBJEV:
POKLAD ZE ZIWIJÉ
54

KAPITOLA

3

BRONZY Z LÚRISTÁNU
A NÁRODY MÉDIE A PERSIE
62

MÉDOVÉ A PERŠANÉ
72

KAPITOLA

4

ŘECKÝ VLIV
NA ACHAIMENOVSKOU ARCHITEKTURU
78

PRVNÍ „MODELÝ“ PERSKÝCH STAVEB
78

EXPANZE NA ZÁPAD
79

VĚČNÝ KONFLIKT MEZI ŘEKY A PERŠANY
80

IÓNIE A ACHAIMENOVCI
82

POSTUPNÁ GENEZE IÓNSKÉHO SLOHU
83

KROISŮV ARTEMISION V EFESU
84

ACHAIMENOVSKÉ STAVBY
86

OHROMNÝ KOMPLEX PASARGAD
88

ŘEKOVÉ A PERSKÁ ARCHITEKTURA
92

ANALOGIE A ROZDÍLY
93

KONVERGENCE A VZÁJEMNÉ VLIVY
94

HROB KÝRA II. V PASARGADÁCH
96

KAPITOLA

5

VELKOLEPÉ PALÁCE V PERSEPOLI
A KRÁLOVSKÉ MĚSTO
100

VÝVOJ APADANY
108

HODOVNÍ SÍŇ ACHAIMENOVců
110

SPRÁVNÍ BUDOVY A POKLADNICE
112

APADANA V SÚSÁCH
A BAREVNÁ VÝZDOBA
114

ZLATNICTVÍ
NA ACHAIMENOVSKÉM DVOŘE
122

ZLATÉ PŘEDMĚTY VĚNOVANÉ VAZALY
131

KAPITOLA

6

JEDINEČNÁ VÝZDOBA APADANY
A HROBKY V NAKŠ-E ROSTÁM
136

PROCESÍ VAZALŮ
150

VÝZVA IÓNSKÉHO VLYSU
Z VELKÝCH PANATHÉNAJÍ
156

HROBKY V NAKŠ-E ROSTÁM
158

POTENCIÁLNÍ PŘÍBUZNOST
S HROBKAMI V LÝKII
162

KAPITOLA

7

VÝBOJE ALEXANDRA VELIKÉHO
A HELENIZACE PERSIE

166

HELÉNISTICKÉ UMĚNÍ V ORIENTU

168

KROK ZPĚT

172

PARTHOVÉ NA SCÉNĚ

173

MĚSTO AJ-CHANUM V AFGHÁNISTÁNU

174

„ÍÓNSKÝ“ CHRÁM V PÁKISTÁNU

175

ANTIOCHOS I. V NIMRÚD DAG

176

ARSAMEIA NA NYMFAIU A KARAKÚS

180

HIEROTHÉSION V NIMRÚD DAG

182

KAPITOLA

8

PALMÝRA – MĚSTO KARAVAN
MEZI ŘÍMEM A MEZOPOTÁMIÍ
192

KONCEPCE BÉLOVA CHRÁMU
194

FUNKCE *CELLY*
197

URBANISMUS PALMÝRY
200

HROBKY MĚSTA V PÍSKU
204

KAPITOLA

9

HATRA, PERLA PARTHSKÉHO UMĚNÍ:
TRAGICKÝ OSUD „SVOBODNÉHO MĚSTA“
216

PŘEKVAPIVÝ OBJEV
216

PERIPTERÁLNÍ CHRÁM
222

STRUKTURA ÍWÁNŮ
223

POSVÁTNÉ HOSTINY
224

POLITIKA ROVNOVÁHY
224

OSOBITÉ SOCHAŘSTVÍ
226

SYNKRETICKÉ UMĚNÍ NA KŘÍŽOVATCE
OBCHODNÍCH CEST
227

KAPITOLA

10

VOJENSKÁ MOC
A UMĚNÍ SÁŠANOVŮ
236

SKALNÍ RELIÉFY
OSLAVUJÍCÍ PANOVNÍKY
238

ZÁPALNÉ OLTÁŘE
240

PŘEPYCHOVÉ UŽITÉ UMĚNÍ
SÁŠANOVŮ
242

SÁŠANOVSKÉ TKANINY
A PRÁCE Z HEDVÁBÍ
250

KAPITOLA

11

KTÉSIFÓN A TAQ-E BOSTÁN
258

PALÁC BAHRÁMA V.
V SARVISTÁNU
258

APOTEÓZA KTÉSIFÓNU
260

SÁSÁNOVSKÉ ORLÍ HNÍZDO:
TAQ-E BOSTÁN
264

SCÉNY KRÁLOVSKÝCH LOVŮ
266

PŘÍČINY ZÁNIKU SÁSÁNOVSKÉ ŘÍŠE
270

PERSKÁ ŘÍŠE
MEZI ZÁPADEM A ČÍNOU
272